

LÄNSÖVERGRIPANDE *RIKTLINJE* FÖR SAMVERKAN I FORM AV BARNHÄLSOTEAM

Avser barn i åldrarna 1-6 år

FÖR FÖRSKOLA, SOCIALTJÄNST OCH HÄLSO- OCH SJUKVÅRD I
JÄMTLANDS LÄN

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Ragunda
kommun

Krokoms
kommun
KROKOMEN T.JIELTE

Bergs kommun
Bierjen tjielte

Strömsunds
Kommun

HÄRJEDALENS
KOMMUN

ÅRE
KOMMUN

Bräcke kommun

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

LÄNSÖVERGRIPANDE RIKTLINJE FÖR SAMVERKAN I FORM AV BARNHÄLSOTEAM

Den regionala samverkansarenan Barnarenan uppdrog under våren 2017 till en arbetsgrupp att ta fram en länsövergripande riktlinje för samverkan i form av barnhälsoteam. Syftet med riktlinjen är att skapa likvärdiga förutsättningar för förebyggande samverkan för barn i åldrarna 1-6 år i Jämtlands läns kommuner.

Riktlinjen har tagits fram under ledning av Magdalena Risselborn, regional samordnare barn och utbildning och Elin Ring, regional utvecklingsledare barn och unga socialtjänst/psykisk hälsa, Region Jämtland Härjedalen. Arbetsgruppens sammansättning har under framtagandet varierat, dock har representanter från samtliga kommuner deltagit på ett eller annat sätt. Representanter från Föräldra- och Barnhälsan, Region Jämtland Härjedalens enhet för mödra- och barnhälsovårdsfrågor har deltagit under hela processen.

Varje verksamhet ansvarar för att informera sin personal om innehållet i riktlinjen och vid behov genomföra utbildningsinsatser för personal som berörs.

Innehåll

1. INLEDNING	4
1.1 JÄMTBUS.....	4
1.2 RIKTLINJE FÖR SAMVERKAN I FORM AV BARNHÄLSOTEAM.....	4
2. BARNHÄLSOTEAM	4
2.1 BARNHÄLSOTEAM I JÄMTLANDS LÄN	4
2.2 SYFTE MED BARNHÄLSOTEAM.....	5
2.3 BARNHÄLSOTEAMETS UPPGIFTER	5
2.4 PROFESSIONENS UPPDRAG	6
2.5 INDIVIDNIVÅ.....	6
2.6 SAMORDNAD INDIVIDUELL PLAN (SIP).....	6
2.7 IMPLEMENTERING	6
2.8 SAMTYCKE OCH SEKRETESS.....	6
2.9 BARN MED SKYDDADE PERSONUPPGIFTER, HEMLIG VISTELSEORT SAMT PAPPERSLÖSA BARN	7
2.10 BARN SOM FLYTTAR.....	7
3. UPPFÖLJNING AV RIKTLINJEN	8

1. INLEDNING

1.1 JÄMTBUS

JÄMTBUS - överenskommelse om regional samverkan i Jämtlands län avseende barn och unga i behov av särskilt stöd¹ tydliggör vikten av att samverka för att samtliga barn och unga (0-20 år) i Jämtlands län ska få förutsättningar att växa upp under goda förhållanden. Målet är att kommunerna även ska ha lokala samverkansdokument, JÄMTBUS, som beskriver hur samverkan ska ske på lokal nivå. JÄMTBUS-överenskommelserna är övergripande dokument om samverkan, de tydliggör inte hur samverkan för barn i förskoleålder ska fungera på en mer detaljerad nivå.

I flera av länets kommuner finns lokala samverkansgrupper, lokala JÄMTBUS-grupper. I de lokala JÄMTBUS-grupperna träffas olika professioner för att på en organisatorisk nivå diskutera samverkan mellan de verksamheter som möter barn och unga. Det finns även en regional JÄMTBUS-grupp som träffas vid fyra tillfällen per år, i den regionala JÄMTBUS-gruppen deltar representanter från de lokala grupperna samt från Region Jämtland Härjedalens område Barn, unga Vuxna (BUV).

1.2 Riktlinje för samverkan i form av barnhälsoteam

Barns psykiska- och fysiska hälsa är beroende av biologiska, psykologiska, pedagogiska och sociala processer. Olika verksamheter jobbar på olika sätt och med olika kompetenser för att barns hälsa ska främjas. Tidiga insatser är kostnadseffektivt i längden och barnhälsoteam är ett sätt att tidigt nå dem som behöver det mest.

Riktlinje för samverkan i form av barnhälsoteam ska ses som ett komplement till JÄMTBUS och syftar till att tydliggöra hur förebyggande samverkan ska ske mellan socialtjänst, förskola (inkl. fristående förskolor och pedagogisk omsorg) och hälso- och sjukvård för barn i förskoleålder, 1-6 år genom lokala Barnhälsoteam. Dokumentet är ett styrdokument som anger ramar som syftar till att ge struktur. Riktlinjerna visar en främjande förebyggande riktning, genomsyrad av ett barnperspektiv.

2. BARNHÄLSOTEAM

2.1 Barnhälsoteam i Jämtlands län

Jämtlands län är ett län av kontraster mellan stad och glesbygd och avstånden är långa. Förutsättningarna är olikartade såväl inom länets kommuner som mellan kommunerna. Detta ska dock inte utgöra hinder för det enskilda barnet att få det stöd det har rätt till, eller för parternas samverkan kring barnet. Organisationen ser olika ut i olika kommuner vilket gör att Barnhälsoteamens uppbyggnad och struktur ser olika ut. Gemensamt för samtliga Barnhälsoteam är dock att följande kompetenser ingår:

- Förskolechef (sammankallande)

---

¹

<http://www.regionjh.se/politikochinsyn/samverkankommunregion/avtaloverenskommelser/barnochunga>

- Specialpedagog (om sådan finns)
- Representant från socialtjänsten
- BHV-sjuksköterska (alternativt annan representant från barnhälsovården)
- Vid behov kan representant från Föräldra- och Barnhälsan och/eller elevhälsan ingå.

Information om respektive verksamhets uppdrag återfinns i JÄMTBUS – överenskommelsen². Den lokala JÄMTBUS-gruppen kan med fördel fungera som styrgrupp till kommunens Barnhälsoteam. I vissa kommuner kan den lokala JÄMTBUS-gruppen och Barnhälsoteamet vara samma gruppering. Det är viktigt att Barnhälsoteamets arbete följer och nära sammankopplas med det arbete som sker inom ramen för JÄMTBUS.

2.2 Syfte med barnhälsoteam

Barnhälsoteamets främsta uppgift är att föra en dialog på en övergripande nivå, dvs. organisations- och gruppnivå. Det bygger på närhet och tidiga insatser. Förebyggande arbete är viktigt. Vid behov av stöd som fodras utanför barnets vanliga vistelseplats ska det vara lätt att snabbt hitta rätt insatser. Barnhälsoteamets arbete ska genomsyras av ett utvecklingspedagogiskt perspektiv.

Barnhälsoteam är också en organisatorisk modell för att samla resurserna kring barn i behov av stöd. Barnhälsoteam har sin bas i de kommunala verksamheterna riktade till barn och familjer (t.ex. dagbarnvårdare, förskola) men ska vara tillgänglig resurs för samtliga barn (0-6 år) med behov av stöd. Ett barn kan initieras av samtliga aktörer som ingår i ett Barnhälsoteam, detta innebär att barnet kanske ännu ej deltar i förskoleverksamhet. Organisationen utgår från en helhetssyn där specialpedagogisk, social, psykologisk och medicinsk kompetens samverkar.

Uppstår svårigheter som inte kan lösas i det dagliga arbetet kan Barnhälsoteamet konsulteras. Om insatserna som behövs bedöms vara utanför Barnhälsoteamets kompetens görs en utredning/bedömning som underlag för remiss till specialistklinik inom Region Jämtland Härjedalen (vårdnadshavares samtycke krävs).

2.3 Barnhälsoteamets uppgifter

Länets kommuner ska i samverkan med alla barnavårdscentraler verka för att Barnhälsoteam finns och träffas med regelbundenhet, antalet träffar är beroende av antal barn och övriga behov i upptagningsområdet. Förskolechef ansvarar för att sammankalla till Barnhälsoteamets möten.

Barnhälsoteam ska arbeta på individ-, grupp- och organisationsnivå för en kvalitetssäkrad samverkan avseende barn 1-6 år och deras vårdnadshavare.

Barnhälsoteamets uppgifter är att:

- arbeta förebyggande
- främja en god hälsa hos barn
- stödja och stärka barns utveckling
- arbeta med konsultation, handledning och utbildning av personal

- arbeta med utvecklingsfrågor, kompetensutveckling, uppföljning och utvärdering av barnhälsoteam
- vid behov ha kontakt med vårdnadshavare för att exempelvis inhämta samtycke (vid ärenden på individnivå)
- vara ett stöd i arbetet med åtgärder kring barnet
- för barn i behov av särskilt stöd, vid behov, initiera arbetet med utredningar/bedömningar och funktionsbeskrivningar
- uppmärksamma behov samt ge vägledning inför skolstart

2.4 Professionens uppdrag

Deltagarna i Barnhälsoteamet representerar sin verksamhet och har i sin profession mandat att fatta nödvändiga beslut samt att driva processer vidare. Det är viktigt att klargöra vilket mandat respektive deltagare i teamet har i syfte att tydliggöra ansvar och befogenheter.

2.5 Individnivå

Som tidigare nämnts sker arbetet i Barnhälsoteamen primärt på grupp- och organisationsnivå. Ärenden *kan* dock diskuteras på individnivå, antingen oidentifierat eller vid behov identifierat (samtycke krävs då från vårdnadshavare, bilaga 1). När arbete sker på individnivå bör alltid möjligheten att dra lärdomar för att utveckla arbetet på grupp- och organisationsnivå beaktas.

2.6 Samordnad individuell plan (SIP)

Barnhälsoteamet är inte ett forum för samordnad individuell plan (SIP). Barnhälsoteam är en mötesplats för professionen där vårdnadshavare och barn inte deltar. Barnhälsoteam kan dock vid behov initiera en SIP och SIP är då en åtgärd.

2.7 Implementering

Respektive verksamhetschef/förskolechef ansvarar för att implementera och genomföra riktlinjen i den egna kommunen.

2.8 Samtycke och sekretess

Oftast samtycker vårdnadshavare till att sekretess helt eller delvis bryts mellan socialtjänst, förskola, och hälso- och sjukvård för nödvändig informationsöverföring, i syfte att barnet ska få en bra vistelse på förskolan samt kunna utveckla en bra hälsa.

Är barnet placerat enligt lag (1990:52) om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) behöver inte samtycke från vårdnadshavare inhämtas. Ett samtycke ska dock alltid eftersträvas. Är barnet placerat i familjehem enligt Socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) ska socialtjänsten alltid inhämta samtycke från vårdnadshavare. En förtroendefull och respektfull relation mellan verksamhet och vårdnadshavare kan i vissa fall vara avgörande för att ett samtycke ska komma till stånd.

I de fall där samtycke inte kan uppnås och där sekretess hindrar att nödvändig information kan lämnas finns sekretessbrytande bestämmelser. Socialtjänsten kan lämna sekretessbelagda uppgifter till en annan socialtjänst eller hälso- och sjukvården, om de behövs för att exempelvis ge ett barn nödvändig vård,

behandling eller annat stöd. Samma gäller för hälso- och sjukvården. En sekretessbrytande bestämmelse ska användas restriktivt.³

2.9 Barn med skyddade personuppgifter, hemlig vistelseort samt papperslösa barn

Om uppgifter kring barn med skyddade personuppgifter eller hemlig vistelseort röjs kan det leda till svåra konsekvenser för dem. Därför måste det finnas rutiner för hantering av sekretessbelagda uppgifter så att dessa inte kommer ut, eller att barnet utsätts för säkerhetsrisker som skulle kunna undvikas. Polisen kan ge förslag på skyddsåtgärder som ska användas i det enskilda fallet. Socialtjänsten bör informera polisen om barnet flyttar eller byter förskola för att säkra informationsöverföring. Polisen har möjlighet att delta på gemensamma planeringsmöten. *Handlingsplan* för skyddade personuppgifter eller hemlig vistelseort (lokala rutiner ska finnas) används som underlag för socialtjänst och skola gällande det enskilda barnet. En plan bör förvaras hos polisen.

Det kan finnas många olika anledningar till att man befinner sig i Sverige utan tillstånd. Det kan handla om barn som har fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd och som håller sig undan ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning, barn som har smugglats in i landet eller är föremål för människohandel/trafficking, barn som befinner sig i landet utan uppehållstillstånd och som heller aldrig sökt asyl, barn som stannar kvar i landet efter att deras visum eller uppehållstillstånd har gått ut eller barn som föds i landet av papperslösa föräldrar. Barn utan papper omfattas av socialtjänstlagen på samma sätt som alla andra barn som vistas i kommunen och socialtjänsten måste därför göra en bedömning i varje enskilt ärende. Papperslösa barn har rätt till vård på samma villkor som andra barn i det land de bor och kan således vara inskrivna på BVC. Det är dock upp till varje enskilt eller kommunalt driven förskola att ta ställning till om papperslösa barn ska erbjudas en plats i förskolan. Det råder sekretess i ärenden gällande barn utan papper precis som i alla andra ärenden, ett samtycke från vårdnadshavare krävs sålunda för informationsutbyte mellan verksamheterna såvida det inte finns en tillämpbar sekretessbrytande bestämmelse (exempelvis anmälningsplikt om misstanke eller kännedom om att ett barn fara illa enligt 14 kap. 1 § SoL).

2.10 Barn som flyttar

När ett barn som är initierat inom ett Barnhälsoteam i en kommun flyttar till en annan kommun i länet, sker en överföring till den kommunens Barnhälsoteam efter samtycke från vårdnadshavare. Detta styrks genom ett godkännande i samtyckesblanketten (bilaga 1). Respektive profession i Barnhälsoteamet ansvarar för att vid behov föra över sin kontakt med motsvarande profession i den nya kommunen. Barnhälsoteamet beslutar vem som är mest lämpad att göra en samlad överföring för barnets ärende inom ramen för Barnhälsoteamet.

---

3. UPPFÖLJNING AV RIKTLINJEN

Riktlinjen ska följas upp årligen. Ansvarig för att uppföljning initieras är den regionala samverkansarenan L-IFO. Lämpligen sker uppföljningen via den regionala Jämtbus-gruppen. Följande frågor bör beaktas inom ramen för uppföljningen:

- Har kommunen implementerat riktlinjen?
- Har lokala barnhälsoteam bildats?
- Har möten skett?
- Hur många möten har hållits?
- Vilka har deltagit?
- Hur har det fungerat?
- Vilken effekt har teamen gett?
- Exempel på frågor som har avhandlats.
- Vad kan förbättras?

Samtycke till samverkan och informationsutbyte - Barnhälsoteam

För att berörda verksamheter inom kommun och region på bästa sätt ska kunna samverka kring mitt barn, samtycker jag härmed till att dessa får utbyta information utan hinder av sekretess. Samtycket gäller under det samverkansarbete som nu har påbörjats. Samverkansarbetet kan exempelvis handla om kontakter per telefon och nätverksmöten. Samtycket gäller bara aktuell information som är viktig för att de samverkande verksamheterna på bästa sätt ska kunna hjälpa mitt barn. Jag medger att berörda, nedan markerade verksamheter, får utbyta information om mig/mitt barn utan hinder av sekretess i enlighet med 12 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:40)

- Förskola
- Grundskola
- BVC-Hälsocentral
- Individ- och familjeomsorgen

Barnet	
Namn	Personnummer
Adress	Telefonnummer

Förälder/vårdnadshavare	
Datum	Datum
Namn	Namn
Underskrift	Underskrift

Samtycke inhämtat av

Namn	Funktion/verksamhet	Kontaktuppgifter
------	---------------------	------------------

Samtycket är giltigt f.r.o.m – t.o.m (dock längst 12 månader)

Datum

Information får överföras till annat barnhälso-team inom länet vid flytt till ny kommun

- Ja
 Nej

Observera att vissa myndigheter har rätt att delge varandra information utan barnets eller vårdnadshavarens samtycke om det kan anses vara nödvändigt för barnets bästa enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Av 6 kap. 11 § föräldrabalken framgår vårdnadshavarens rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter.

Detta dokument är en journalhandling hos berörd myndighet.

Varje myndighet vårdgivare måste kunna visa en undertecknad medgivandeblankett (original eller kopia), att den enskilda har lämnat ett samtycke.

Upphävande av samtycke kan ske när som helst av berörd person i skriftlig form.